

Regelink
Ecologie & Landschap

Soortgericht onderzoek huismus en vleermuizen Ijsseldijk West 26 in Ouderkerk aan de IJssel

Colofon

Tekst, foto's en samenstelling	Mandy Wierenga
In opdracht van	Gemeente Krimpenerwaard
Naam opdrachtgever	Arjo Verweij
Rapportnummer	RA21189-01
Status rapport	Concept
Datum oplevering rapport	29 november 2021
Aantal pagina's	19
Collegiale toets	Marlien de Voogd
Wijze van citeren	Mandy Wierenga, 2021. Soortgericht onderzoek huismus en vleermuizen IJsseldijk West 26 in Ouderkerk aan de IJssel Rapport RA21189-01, Regelink Ecologie & Landschap, Wageningen.

Regelink
Ecologie & Landschap

Regelink Ecologie & Landschap

Gerrit Zegelaarstraat 1
6709 TA Wageningen
085-7737676
info@regelink.nl
www.regelink.nl

Lid Netwerk Groene Bureaus

Inhoudsopgave

1	Aanleiding	4
1.1	Aanleiding	4
1.2	Doel	4
2	Plangebied en ingreep	5
2.1	Plangebied	5
2.2	Ingreep	5
3	Werkwijze	6
3.1	Onderzoeksinspanning	6
3.2	Methode huismusonderzoek	6
3.3	Methode vleermuisonderzoek	6
3.4	Volledigheid inventarisatie	7
4	Resultaten	8
4.1	Algemeen beeld	8
4.2	Huismus	8
4.3	Vleermuizen	8
4.3.1	Gewone Dwergvleermuis	8
4.4	Ruige dwergvleermuis	10
4.4.1	Laatvlieger	10
4.4.2	Watervleermuis	10
4.5	Samenvatting resultaten	11
5	Effectbepaling en toetsing aan de Wet natuurbescherming	12
5.1	Effectbepaling van de ingreep	12
5.2	Toetsing Wet natuurbescherming	12
6	Conclusies en vervolgstappen	13
6.1	Conclusies	13
6.2	Volgstappen	13
7	Bronnen	14
7.1	Literatuur	14
7.2	Websites	14
7.3	Project gerelateerde bronnen	14
Bijlage 1.	Wet natuurbescherming	15
Bijlage 2.	Kaart waarnemingen vleermuizen	19

1 Aanleiding

1.1 Aanleiding

De gemeente Krimpenerwaard is van plan de woning aan de IJsseldijk West 26 in Ouderkerk aan den IJssel te slopen. De woning wordt gesloopt in het kader van een uitkoopregeling vanwege de aanwezigheid van een hoogspanningslijn boven het pand. Het perceel blijft daarna onbebouwd.

In februari 2021 heeft Regelink Ecologie & Landschap een ecologische quickscan uitgevoerd voor dit plangebied.¹ Hieruit blijkt dat in het plangebied mogelijk verblijfplaatsen van vleermuizen kunnen worden verwacht in de spouwen van de woning, die bereikbaar zijn via open stootvoegen in de gevels. Daarnaast blijkt dat de dichte groene haag rondom het plangebied mogelijk een functie als leefgebied van huismussen heeft.

Regelink Ecologie & Landschap heeft in opdracht van de gemeente Krimpenerwaard in het plangebied dit onderzoek naar vleermuizen en huismus uitgevoerd. Bij het opstellen van deze rapportage is uitgegaan van de definities zoals aanwezig op de website van Regelink Ecologie & Landschap².

1.2 Doel

Met dit onderzoek worden de volgende vragen beantwoord:

- Komt huismus voor in het plangebied?
- Welke functies heeft het plangebied voor huismus?
- Welke soorten vleermuizen komen voor in het plangebied?
- Welke functies heeft het plangebied voor de aanwezige soorten vleermuizen?
- Leidt de ingreep tot overtreding van de verbodsbepalingen uit de Wet natuurbescherming?
- Welke vervolgstappen zijn nodig om overtreding van de Wet Natuurbescherming (zoveel mogelijk) te voorkomen

¹ Marlien de Voogd, 2021. Ecologische quickscan IJsseldijk West 59 in Ouderkerk aan de IJssel. Rapport RA20525 - 01, Regelink Ecologie & Landschap, Wageningen.

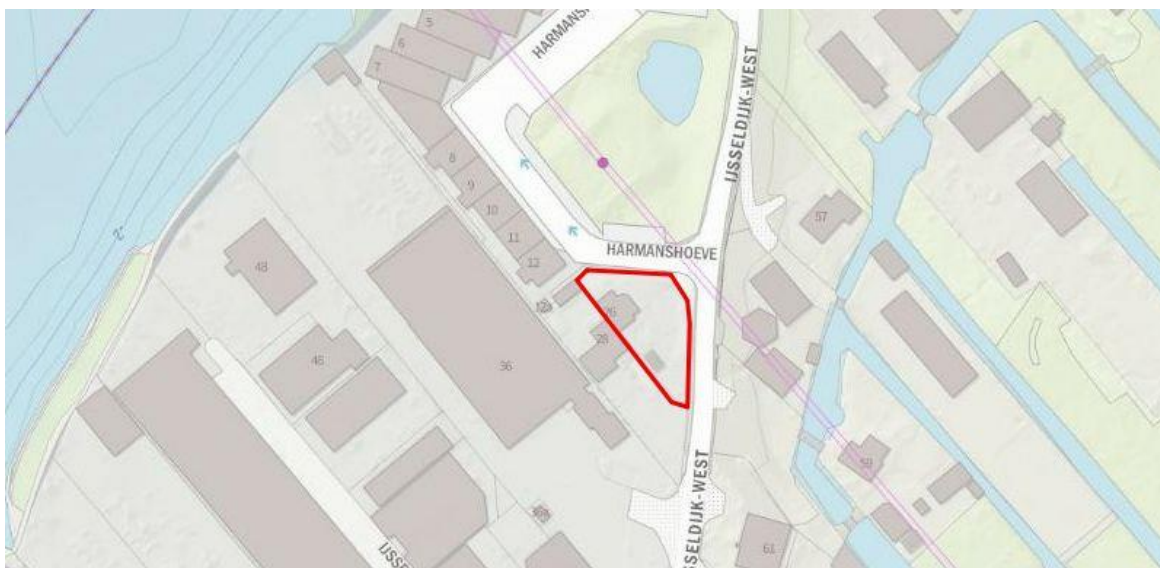
² <http://www.regelink.nl/kenniscentrum/definities-vleermuizenonderzoek/>

2 Plangebied en ingreep

2.1 Plangebied

Het plangebied betreft een woning aan de IJsseldijk West 26 in Ouderkerk aan den IJssel (gemeente Krimpenerwaard, provincie Zuid-Holland). De begrenzing van het plangebied is in figuur 1 met rood aangegeven.

Een uitgebreide beschrijving is opgenomen in de rapportage van de ecologische quickscan (De Voogd, 2021).

Figuur 1; Ligging van het plangebied, met de begrenzing in rood aangegeven. © Dienst voor het kadaster en de openbare registers, Apeldoorn, 2021.

2.2 Ingreep

De gemeente Krimpenerwaard is voornemens om de woning aan de IJsseldijk West 26 te slopen, in het kader van een uitkoopregeling vanwege de hoogspanningsleiding die boven de woning loopt. De woonbestemming vervalt na de sloop. Bij de werkzaamheden blijven de tuin en de dichte haag aan de rand van de tuin in principe intact. Echter wordt mogelijk een deel van de bosschages langs de rand van het plangebied verwijderd om het pand bereikbaar te maken voor de sloopwerkzaamheden. Ook na de sloop kan de nieuwe eigenaar ervoor kiezen om groen te laten verwijderen. Dit zijn beide indirecte effecten van de sloop.

De ingrepen die daartoe in het plangebied moeten plaatsvinden bestaan voornamelijk uit:

- slopen woning.
- mogelijk verwijderen van groenstructuren op de erfgrs.

De voorlopige planning is dat begin 2022 gestart wordt met de voorbereidingen voor de sloop van de woning.

3 Werkwijze

3.1 Onderzoeksinspanning

In het voorjaar, zomer en najaar van 2021 is het plangebied IJsseldijk West 26 geïnventariseerd op de aanwezigheid van huismus en vleermuizen. In Tabel 1 zijn de gegevens van de veldbezoeken weergegeven. In de volgende paragrafen staat een toelichting op de toegepaste onderzoeksmethoden.

Tabel 1. Datum en tijdstip van en weersomstandigheden tijdens de inventarisaties.

N = nestlocaties, L = Leefgebied, V = Vliegroute, F = Foerageergebied, K = Kraamverblijf, Z = Zomerverblijf, P = Paarverblijf

Datum	Tijd	Zon op/onder	Onderzochte functies	Medewerker	Weersomstandigheden
26-04-2021	08:05-10:31	06:19	Huisumus: N,L	Marlien de Voogd	10°C, onbewolkt, droog, 2 Bft
11-05-2021	07:00-09:13	05:51	Huisumus: N,L	Marlien de Voogd	10°C, licht bewolkt, droog, 1 Bft
18-05-2021	21:30-23:47	21:32	Vleermuis: V, F, K, Z	Marlien de Voogd	9°C, zwaar bewolkt, droog, 2 Bft
30-06-2021	22:00-00:15	22:04	Vleermuis: V, F, K, Z	Marlien de Voogd	13°C, zwaarbewolkt, af en toe motregen, 2 Bft
10-07-2021	03:25-05:34	05:31	Vleermuis: V, F, K, Z	Marlien de Voogd	14°C, lichtbewolkt, droog, 1 Bft
24-08-2021	20:45-00:45	20:44	Vleermuis: V, F, P	Tim Eestermans	16°C, onbewolkt, droog, 3 Bft
16-09-2021	21:00-01:00	19:52	Vleermuis: V, F, P	Tim Eestermans	14°C, licht bewolkt, droog, 1 Bft

3.2 Methode huismusonderzoek

Het leefgebied van huismus is uitgevoerd volgens de richtlijnen in het Kennisdocument Huismus. Tijdens het veldbezoek is het plangebied op gehoor en op zicht (met verrekijker) geïnventariseerd. Daarbij werd gelet op geschikt foerageergebied, foeragerende dieren, rustende en/of tijlpende dieren en kwetter- en slaapplekken. De inventarisaties zijn overdag uitgevoerd onder gunstige weersomstandigheden. De data van de veldbezoeken en de weersomstandigheden zijn opgenomen in Tabel 1.

3.3 Methode vleermuisonderzoek

Tijdens de veldbezoeken zijn vleermuizen met zicht- en geluidwaarnemingen geïnventariseerd. Hierbij is een heterodyne batdetector met opname- en vertragingfunctie (type: Pettersson D240x) gebruikt om de echolocatie die vleermuizen uitzenden hoorbaar te maken voor mensen. Met de karakteristieken van de frequentie, klank en ritme van het geluid worden verschillende vleermuisensoorten in het veld herkend. Wanneer in het veld niet met zekerheid de vleermuissoort kon worden bepaald is een geluidsoptopname gemaakt met een extern opnameapparaat.

De geluidsopnames zijn achteraf met het computerprogramma Batsound geanalyseerd, waarbij voor determinatie gebruik is gemaakt van Barataud (2015). Voor sociale geluiden van vleermuizen is gebruik gemaakt van Middleton (2014) en Pfalzer (2002). In combinatie met de visuele waarnemingen van het gedrag is de determinatie van de soort en de functie van het gebied bepaald.

De inventarisaties zijn postend en lopend uitgevoerd, waarbij het plangebied en het omliggende gebied meerdere keren zijn doorkruist. Tijdens alle bezoeken waren de weersomstandigheden geschikt voor het inventariseren van vleermuizen. Om de functies van het plangebied voor vleermuizen te onderzoeken zijn meerdere veldbezoeken uitgevoerd in verschillende periodes. In het kraamseizoen (15 mei t/m 15 juli) zijn de bezoeken direct vanaf zonsondergang tot twee uur na zonsondergang of vanaf twee uur voor zonsopkomst tot zonsopkomst uitgevoerd. In het paarseizoen (15 augustus tot 1 oktober) zijn de bezoeken tussen een uur na zonsondergang en een uur voor zonsopkomst uitgevoerd. In deze periode is minimaal drie uur geïnventariseerd.

3.4 Volledigheid inventarisatie

Het huismussenonderzoek is uitgevoerd conform de richtlijnen in de overeenkomstige Kennisdocument van BIJ12. De vleermuisinventarisatie is uitgevoerd volgens het Vleermuisprotocol 2021 zoals vastgesteld door Gegevensautoriteit Natuur.

Inventarisaties zijn een steekproef gebaseerd op momentopnames, waardoor het niet is uit te sluiten dat soorten en functies die niet waargenomen werden op een ander tijdstip wel aanwezig zijn. Dit is acceptabel omdat de Wet natuurbescherming een initiatiefnemer vraagt te doen wat redelijkerwijs van hem verwacht kan worden. Met de gekozen methoden en inspanning is voldoende invulling gegeven aan artikel 1.11 (zorgplicht) van de Wet natuurbescherming. Wat betreft het onderhavige onderzoek heeft de initiatiefnemer gedaan wat redelijkerwijs van hem verwacht kan worden.

4 Resultaten

4.1 Algemeen beeld

Gedurende het onderzoek werden in en in de nabijheid van het plangebied de volgende soorten aangetroffen:

- gewone dwergvleermuis
- ruige dwergvleermuis
- laatvlieger
- watervleermuis

In de volgende paragrafen wordt per soort de waarnemingen en functies verder besproken. De waarnemingskaart is opgenomen in Bijlage 2.

4.2 Huismus

In het plangebied zijn bij de eerste en tweede inventarisatieronde geheel geen huismussen waargenomen. Zodoende heeft het plangebied geen functie voor huismussen als nestplek of essentieel leefgebied.

4.3 Vleermuizen

In het plangebied zijn geen verblijfplaatsen van vleermuizen aangetroffen. In de directe omgeving is een kraamkolonie van gewone dwergvleermuis aanwezig. Tijdens het onderzoek zijn geen aanwijzingen gevonden dat de woning in het plangebied gebruikt wordt door de kraamkolonie.

Net buiten het plangebied is tevens een vliegroute van gewone dwergvleermuis vastgesteld, die door (ten minste) de kraamkolonie gebruikt wordt om richting het water in het oosten te vliegen. Binnen het plangebied zijn foeragerende gewone dwergvleermuizen en laatvlieger aangetroffen.

In de volgende paragrafen wordt uiteengezet welke functie(s) het plangebied voor welke soort vleermuis heeft. In bijlage 3 zijn kaarten opgenomen van de onderzoeksresultaten.

4.3.1 Gewone Dwergvleermuis

Zomer- en kraamverblijfplaats

In het plangebied zijn geen zomer- en/of kraamverblijfplaatsen aangetroffen, en er zijn ook geen aanwijzingen gevonden daartoe.

Net buiten het plangebied, in het pand aan de IJsseldijk West 42, is een kraamkolonie van gewone dwergvleermuis aangetroffen. De verblijfplaats bevindt zich in de spouwmuur aan de noordoostzijde, die de vleermuizen bereiken via een of meerdere open stootvoegen in de gevel. Er is geen uitvliegtelling uitgevoerd, het aantal dieren in de kraamverblijfplaats is naar schatting minimaal 20 (gebaseerd op de hoeveelheid zwermers zoals waargenomen op de ochtend van 25 juni).

In het pand naast het plangebied, IJsseldijk West 61 is een zomerverblijfplaats van gewone dwergvleermuis vastgesteld. Hier is 1 dier zwermend aangetroffen, hoog in de noordoostelijk gevel van de woning.

Paarverblijfplaats

Tijdens de paarperiode is één roepend mannetje gewone dwergvleermuis in het plangebied waargenomen. Gewone dwergvleermuizen vliegen al roepend rond om vrouwtjes naar hun paarverblijfplaats te lokken. Doordat zij hierbij door hun hele territorium vliegen is het doorgaans lastig om de exacte paarverblijfplaats te lokaliseren. Het mannetje gewone dwergvleermuis is tijdens de paarrondes maar enkele keren baltzend waargenomen. Het dier baltste ook op andere plekken buiten het plangebied. Op dat moment was de woning in het plangebied qua verblijfplaatsen enkel geschikt aan de achterzijde, waar twee open stootvoegen aanwezig zijn. De open stootvoegen aan de voorzijde waren overgroeid met klimop. Het baltsende dier is echter niet aan de achterzijde van de woning waargenomen; deze locatie is ook verlicht. Het baltsen in de tuin is echter wel logisch omdat de tuin in het zomerseizoen gebruikt werd als foerageergebied. Op basis van het waargenomen gedrag in het veld wordt een paarverblijfplaats in het plangebied niet verwacht.

Foerageergebied

Er zijn tijdens het onderzoek continue 1 tot 3 gelijktijdig foeragerende gewone dwergvleermuizen waargenomen in de tuin van het plangebied. Dieren jagen daar langdurig, vanaf het begin van de avond, maar nooit in hoge dichtheden. Vleermuizen foerageren voornamelijk boven het grasveld naast (ten noordoosten van) de woning.

In de omgeving van het plangebied zijn een aantal andere tuinen te vinden met bomen en groenstructuren. Zo wordt bijvoorbeeld de tuin van IJsseldijk West 59 en de watergang tussen nrs 59 en 61 door grote(re) aantallen vleermuizen gebruikt om te foerageren. Op grond van het beperkte aantal foeragerende dieren en de in ruime mate aanwezige alternatieve foerageermogelijkheden in de directe omgeving kan gesteld worden dat het plangebied geen essentieel foerageergebied voor gewone dwergvleermuis is.

Vliegroutes

Er zijn tijdens verschillende inventarisatierondes geen aanwijzingen gevonden dat het plangebied deel uitmaakt van een vliegroute.

Buiten het plangebied is een vliegroute van gewone dwergvleermuizen aangetroffen, welke gebruikt wordt door >20 individuen. Deze route loopt vanaf het pand met de kraamkolonie aan de IJsseldijk West 42 over het pand nr 61, richting de watergang tussen nrs 59 en 61 en volgt vervolgens deze watergang naar het zuidoosten. Deze route wordt voornamelijk gebruikt door de dieren in het aangetroffen kraamverblijf, maar waarschijnlijk gebruiken ook andere dieren uit de omgeving deze route. Met name de route over de watergang naar het zuidoosten zal door andere dieren uit de omgeving gebruikt worden.

Deze vliegroute is de gehele zomer in gebruik. In het najaar is deze route niet of nauwelijks in gebruik. De vliegroute, en dan met name het deel langs het plangebied wat het water volgt, is gezien de locatie van de kraamkolonie ten opzichte van het water essentieel voor de lokale populatie.

4.4 Ruige dwergvleermuis

Verblijfplaatsen

Tijdens het onderzoek zijn geen verblijfplaatsen, of aanwijzingen daartoe, van ruige dwergvleermuis aangetroffen.

Foerageergebied

Er zijn in het plangebied geen foeragerende ruige dwergvleermuizen aangetroffen. Zodoende kan gesteld worden dat het plangebied geen essentieel foerageergebied voor ruige dwergvleermuis is.

Vliegroute

Er zijn geen aanwijzingen gevonden dat de vliegroute direct buiten het plangebied gebruikt wordt door ruige dwergvleermuis. Zodoende is er geen sprake van een essentiële vliegroutes voor ruige dwergvleermuis in of nabij het plangebied.

4.4.1 Laatvlieger

Tijdens het onderzoek zijn in totaal vijf foeragerende laatvliegers waargenomen, waarvan een foeragerend in de tuin in het plangebied, en een foeragerend net buiten het plangebied. Er zijn geen aanwijzingen gevonden voor verblijfplaatsen van laatvlieger in het plangebied.

4.4.2 Watervleermuis

Tijdens het onderzoek is één foeragerende watervleermuis waargenomen boven de watergang nabij nr 59, buiten het plangebied. Er zijn geen aanwijzingen gevonden voor verblijfplaatsen van watervleermuis in het plangebied.

4.5 Samenvatting resultaten

Onderstaande tabellen geven een overzicht van de aan getroffen soorten en functies. In hoofdstuk 5 is voor deze functies het effect van de ingreep beschreven. Vervolgens is beoordeeld of effecten een overtreding zijn van de verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming.

*Tabel 2. Samenvatting van de waargenomen vleermuissoorten en functies in het plangebied. De getallen geven het (geschatte) aantal individuen per functie weer. Getallen met een * duiden op een essentiële vliegroute of foerageergebied*

Soort	Verblijfplaats functie				Andere functie	
	Zomer	Kraam	Paar	Winter	Vliegroute	Foerageergebied
Binnen plangebied						
Gewone dwergvleermuis	-	-	-	-	-	1-3
Ruige dwergvleermuis	-	-	-	-	-	-
Laatvlieger	-	-	-	-	-	1
Buiten plangebied						
Gewone dwergvleermuis	1	>20	1	-	>20*	>20*
Ruige dwergvleermuis	-	-	-	-	-	1-4
Laatvlieger	-	-	-	-	-	4
Watervleermuis	-	-	-	-	-	1

5 Effectbepaling en toetsing aan de Wet natuurbescherming

5.1 Effectbepaling van de ingreep

Huismus

In het plangebied is geen leefgebied of verblijfplaats van huismus aangetroffen. De sloop van de woning en het eventueel verwijderen van het groen heeft geen negatieve effecten op huismus.

Vleermuizen

In het plangebied zijn geen verblijfplaatsen van vleermuizen waargenomen. Net buiten het plangebied is in het pand aan de IJsseldijk West 42 een kraamverblijf van gewone dwergvleermuis en in IJsseldijk West 61 een zomerverblijfplaats. aangetroffen. Negatieve effecten van de sloop van het pand in het plangebied op deze verblijfplaatsen worden niet verwacht.

Gedurende het onderzoek is buiten het plangebied een essentiële vliegroute waargenomen. Deze loopt vanaf het pand aan de IJsseldijk West 42 over nr 61 richting de watergang tussen 59 en 61 en volgt daarna de watergang verder richting het zuidoosten. De vliegroute ligt buiten het plangebied en blijft behouden. De sloop van het pand, en het eventueel verwijderen van groen in het plangebied van IJsseldijk West 26 heeft geen effect op de functionaliteit van de vliegroute.

Het plangebied wordt als foerageergebied gebruikt enkele gewone dwergvleermuizen en een laatvlieger. Door de korte verblijfsduur van individuen, het lage aantal foeragerende dieren en de ruime beschikbaarheid aan ander foerageergebied is het plangebied geen essentieel foerageergebied. De sloop van de woning en het eventueel verwijderen van het groen heeft daarom geen indirect effect op de functionaliteit van verblijfplaatsen.

5.2 Toetsing Wet natuurbescherming

Omdat uit de effectbepaling blijkt dat negatieve effecten niet aan de orde zijn, is een overtreding van de Wet natuurbescherming niet aan de orde.

6 Conclusies en vervolgstappen

6.1 Conclusies

Algemeen

- Het onderzoek heeft plaatsgevonden volgens de richtlijnen uit de Kennisdocument Huismus en het Vleermuisprotocol 2021, waardoor gesteld kan worden dat het plangebied afdoende is geïnventariseerd.

Resultaten

- Het plangebied heeft geen functie voor huismus;
- In het plangebied zijn geen zomer- en/of kraamverblijfplaatsen waargenomen;
- In het plangebied baltst een gewone dwergvleermuis, maar op basis van gedrag wordt er geenpaarverblijfplaats in de woning van het plangebied verwacht;
- Er zijn geen aanwijzingen voor winterverblijfplaats voor grotere aantallen dieren;
- Het plangebied fungeert als foerageergebied voor enkele gewone dwergvleermuizen en een laatvlieger, het betreft geen essentieel foerageergebied;
- In het plangebied zijn geen vliegroutes waargenomen;
- In de omgeving van het plangebied is een kraamkolonie van gewone dwergvleermuis en een essentiële vliegroute van gewone dwergvleermuis aangetroffen.

Effecten

- Binnen plangebied:
 - De ingreep heeft geen direct of indirect negatief effect op verblijfplaatsen of leefgebied van huismus;
 - De ingreep heeft geen direct of indirect negatief effect op verblijfplaatsen van vleermuizen;
- Buiten plangebied:
 - De ingreep heeft geen effect op verblijfplaatsen en vliegroutes in de omgeving.

Toetsing

- Met de sloop van de woning en het eventueel verwijderen van groen wordt de Wet natuurbescherming niet overtreden.

6.2 Vervolgstappen

- Er hoeft geen ontheffing van de Wet natuurbescherming te worden aangevraagd.
- De werkzaamheden zijn een kans om natuurinclusief te werken. Hiermee kunnen vaak op relatief eenvoudige manier extra maatregelen genomen worden die bijdragen aan behoud en herstel biodiversiteit. Vanwege de aanwezige kraamkolonie in de nabijheid van het plangebied, kan bijvoorbeeld gedacht worden aan het plaatsen van een kraamkast aan de buurwoning die behouden blijft, of het behouden van het groen ten bate van foeragerende vleermuizen. Ook huismussen zijn gebaat bij een groene inrichting van het plangebied, bijvoorbeeld door het plaatsen (of laten staan) van altijd groene heesters.

7 Bronnen

7.1 Literatuur

- Barataut, M., 2015. Acoustic Ecology of European Bats. Species Identification, Study of their Habitats and Foraging Behaviour. Biotope, Mèze. Muséum national d'Histoire naturelle, Paris [Inventaires et biodiversité series].
- BIJ12, 2017. Kennisdocument Gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*). Versie 1.0. BIJ12, Utrecht.
- BIJ12, 2017. Kennisdocument Ruige dwergvleermuis (*Pipistrellus nathusii*). Versie 1.0. BIJ12, Utrecht.
- BIJ12, 2017. Kennisdocument Huismus (*Passer domesticus*), Versie 1.0. BIJ12, Utrecht.
- Dietz, C., O. von Helversen & D. Nill, 2011. Vleermuizen. Alle soorten van Europa en Noord-West Afrika. Tirion Natuur.
- Middleton, N., A. Froud & K. French. (2014) Social Calls of the Bats of Britain and Ireland. Pelagic Publishing, Exeter.
- Pfalzer, G., 2002. Inter- und intraspezifische Variabilität der Soziallaute. Fachbereich Biologie der Universität Kaiserslautern.
- Sachteleben, J. & O. von Helversen, 2006. Songflight behaviour and mating system of the pipistrelle bat (*pipistrellus pipistrellus*) in an urban habitat. In: Acta Chiropterologica 8(2): 391-401.
- Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus, Zoogdiervereniging, 2021. Vleermuisprotocol 2021. [<http://www.netwerkgroenebureaus.nl/werken-aan-kwaliteit/vleermuisprotocol>].

7.2 Websites

- wetten.overheid.nl/BWBR0037552/2019-01-01
- www.bij12.nl
- www.telmee.nl
- www.verspreidingsatlas.nl/
- www.vleermuis.net
- www.waarneming.nl
- www.zoogdiervereniging.nl

7.3 Project gerelateerde bronnen

- Marlien de Voogd, 2021. Ecologische quickscan IJsseldijk West 26 in Ouderkerk aan de IJssel. Rapport RA20588-01, Regelink Ecologie & Landschap, Wageningen.

Bijlage 1. Wet natuurbescherming

Algemeen

Op 1 januari 2017 is de Wet natuurbescherming in werking getreden. Deze wet is de Nederlandse implementatie van de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn, aangevuld met nationale bepalingen. De Wet natuurbescherming vervangt de Natuurbeschermingswet 1998, de Flora- en faunawet en de Boswet. De Wet natuurbescherming kent drie pijlers, namelijk:

- bescherming van Natura 2000-gebieden,
- bescherming van soorten,
- bescherming van houtopstanden.

Daarnaast is er een belangrijke plaats ingeruimd voor de zorgplicht (artikel 1.11). Vanuit deze zorgplicht moeten handelingen achterwege blijven waarvan men kan vermoeden zij nadelige gevolgen kunnen hebben voor beschermde gebieden of soorten.

In dit hoofdstuk volgt een eenvoudige weergave van de essentie van de Wet natuurbescherming, voor zover deze betrekking heeft op ruimtelijke ontwikkelingen en festiviteiten. Verbodsartikelen worden voor de leesbaarheid vereenvoudigd weergegeven. Raadpleeg voor de exacte formulering de wetstekst (<https://zoek.officielebekendmakingen.nl/stb-2016-34.html>).

Bescherming Natura 2000-gebieden

Vanuit de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn hebben de lidstaten de verplichting om speciale beschermingszones aan te wijzen. Deze speciale beschermingszones heten Natura 2000-gebieden. Elk Natura 2000-gebied heeft instandhoudingsdoelstellingen ten aanzien van:

- leefgebieden voor vogelsoorten, voor zover nodig voor de uitvoering van de Vogelrichtlijn, en/of
- natuurlijke habitats en de habitats van soorten, voor zover nodig voor de uitvoering van de Habitatrichtlijn.

Verboden (volgens artikel 2.7, lid 2) is elke activiteit (in de wet: project of handeling) zowel binnen als buiten een Natura 2000-gebied die, gelet op de instandhoudingsdoelstellingen:

- de kwaliteit van de natuurlijke habitats of de habitats van soorten in dat gebied kan verslechteren of,
- een significant verstorend effect kan hebben op de soorten waarvoor dat gebied is aangewezen.

De activiteit kan alleen doorgang vinden als Gedeputeerde Staten van de provincie waarin de activiteit plaatsvindt een vergunning verlenen. Voor diverse werkzaamheden in nationaal belang (zoals werkzaamheden rond de hoofdspoorwegen) is de minister van Economische Zaken bevoegd gezag.

Bescherming van soorten

De Wet natuurbescherming kent drie beschermingsregimes:

1. beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn,
2. beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn,
3. beschermingsregime andere soorten.

1. Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn

Onder het beschermingsregime Vogelrichtlijn vallen alle van nature in Nederland in het wild levende vogels. Op basis van artikel 3.1 is het verboden om:

1. opzettelijk vogels te doden of te vangen;
2. opzettelijk vogelnesten, -rustplaatsen en -eieren te vernielen of te beschadigen of vogelnesten weg te nemen;
3. eieren van vogels te rapen en deze onder zich te hebben;
4. opzettelijk vogels te storen.

Het verbod om vogels opzettelijk te storen geldt niet wanneer dit niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de betreffende soort. Bij werkzaamheden in het broedseizoen kan het verlaten van nesten als gevolg van verstoring leiden tot het indirect doden van dieren of het aantasten van de functionaliteit van nesten en dus tot een overtreding van artikel 3.1, lid 1 en 2.

De vogelsoorten die jaar op jaar gebruik maken van hetzelfde nest zijn verdeeld over vier categorieën waarvan de nesten een jaarronde bescherming genieten. Ook is er een vijfde categorie van vogels waarvan een inventarisatie van de nesten gewenst kan zijn.

2. Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn

Onder het beschermingsregime Habitatrichtlijn vallen alle dieren uit:

- de Habitatrichtlijn, bijlage IV, onderdeel a,
- het Verdrag van Bern, bijlage II,
- het Verdrag van Bonn, bijlage I,

en alle planten uit:

- de Habitatrichtlijn, bijlage IV, onderdeel b,
- het Verdrag van Bern, bijlage I.

Volgend artikel 3.5 is het verboden om, voor zover het soorten betreft uit bovenstaande bijlagen:

1. opzettelijk dieren te doden of te vangen;
2. opzettelijk dieren te verstoren;
3. opzettelijk eieren van dieren te vernielen of te rapen;
4. voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen;
5. opzettelijk planten in hun natuurlijke verspreidingsgebied te plukken, te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen.

In de genoemde bijlagen van de verdragen van Bern en Bonn staan ook diverse vogelsoorten genoemd.

Dit betekent dat voor deze soorten het (ver)storen ook verboden is wanneer dit geen effect heeft op de instandhouding van de betreffende soort.

3. Beschermingsregime andere (nationale) soorten

Onder het 'beschermingsregime andere soorten' vallen een aantal soorten waarvoor er geen Europese verplichting ligt tot bescherming. Nederland geeft zo uitvoering aan de algemene verplichting van het Biodiversiteitsverdrag om de staat van instandhouding van dier- en plantensoorten te beschermen.

Volgens artikel 3.10. is het verboden om, voor zover het soorten uit deze lijst betreft:

1. opzettelijk dieren te doden of te vangen;
2. voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen;
3. opzettelijk planten in hun natuurlijke verspreidingsgebied te plukken, te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Onder dit beschermingsregime vallen ook een groot aantal zeer algemene zoogdieren en amfibieën. Een groot deel van deze algemene soorten zijn door de provincies en het ministerie van EZ voor ruimtelijke ontwikkelingen vrijgesteld van de Wet natuurbescherming.

Ontheffing en vrijstellingen

Ontheffingen worden verleend door de Minister van Economische zaken of Gedeputeerde Staten, en geven een initiatiefnemer de mogelijkheid om onder voorwaarden de wet te overtreden. Vrijstellingen worden gegeven door de Minister van Economische zaken of Provinciale Staten en beschrijven handelingen en situaties waarin de wet niet van toepassing is.

Ontheffing voor het overtreden van de verbodsbepalingen of het verkrijgen van een vrijstelling kan alleen wanneer er:

- geen andere bevredigende oplossing bestaat;
- geen negatief effect is op de staat van instandhouding van de soort;
- en er voldaan is aan de in de wet genoemde belangen (artikel 3.3, lid 4b, artikel 3.8, lid 5b en artikel 3.10, lid 2).

Voor het beschermingsregime overige soorten is het voldoende als er voldaan wordt aan een in de wet genoemd belang.

Bescherming van houtopstanden

Een houtopstand beslaat een oppervlakte van 10 are of meer, of bestaat uit een rijbeplanting van meer dan twintig bomen, gerekend over het totaal aantal rijen.

Volgens artikel 4.2 vallen buiten de bescherming houtopstanden:

- houtopstanden binnen door de gemeenteraad vastgestelde grenzen van de bebouwde kom houtopstanden;
- houtopstanden op erven of in tuinen en fruitbomen en windschermen om boomgaarden;
- naaldbomen bedoeld als kerstbomen en niet ouder dan twintig jaar en kweekgoed;
- uit populieren of wilgen bestaande wegbeplantingen, beplantingen langs waterwegen en eenrijige beplantingen langs landbouwgronden;
- het dunnen van een houtopstand;

- uit populieren, wilgen, essen of elzen bestaande beplantingen die zijn bedoeld voor de productie van houtige biomassa en die:
 - ten minste eens per tien jaar worden geoogst;
 - bestaan uit minstens tienduizend stoven per hectare per beplantingseenheid bestaande uit een aaneengesloten beplanting die niet wordt doorsneden door onbeplante stroken breder dan twee meter;
 - zijn aangelegd na 1 januari 2013.

Volgens artikel 4.2 is het verboden een houtopstand geheel of gedeeltelijk te vellen zonder daar melding van te doen bij Gedeputeerde Staten. Dit geldt niet voor het periodiek vellen van griend- of hakhout.

Binnen drie jaar moet het gevelde deel weer zijn herplant.

Vrijstellingen gelden er wanneer het vellen gebeurt middels een goedgekeurde gedragscode of de werkzaamheden voortvloeien uit instandhoudingsdoelstellingen voor Natura 2000-gebieden of nodig zijn voor aanleg en het onderhoud van brandgangen op natuurterreinen.

Natuurnetwerk Nederland

Het Natuurnetwerk Nederland (NNN; voorheen Ecologische Hoofdstructuur (EHS)) bestaat uit planologisch beschermde gebieden die zijn aangewezen om ecologische verbindingen te realiseren tussen belangrijke natuurgebieden. Deze natuurgebieden en de verbindingen daartussen vormen samen een ecologisch netwerk. De wezenlijke kenmerken en waarden van het NNN mogen niet door een ingreep worden aangetast. Alle (mogelijke) effecten van een voorgenomen ingreep moeten daarop dan ook worden getoetst. De provincie waarbinnen het plangebied valt geeft invulling aan het NNN en is daartoe het bevoegd gezag. Voor meer informatie over het NNN en het toetsingskader zie <http://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/natuur-en-biodiversiteit/natuurnetwerk-nederland>.

Wet dieren

De Wet natuurbescherming kent geen verbod op het verwonden van dieren. Dit is namelijk al verboden in de Wet dieren. Volgens artikel 2.1 van de Wet dieren, eerste lid, is het namelijk verboden om:

- zonder redelijk doel of met overschrijding van hetgeen ter bereiking van zodanig doel toelaatbaar is, bij een dier pijn of letsel te veroorzaken dan wel de gezondheid of het welzijn van het dier te benadelen.

De Wet dieren kent een ontheffingsmogelijkheid, maar alleen als het belang van het welzijn van dieren zich er niet tegen verzet. Een ontheffing is niet nodig wanneer vaststaat dat het mogelijk verwonden van dieren een 'redelijk doel' dient, of 'noodzakelijk' is. In deze rapportage wordt niet getoetst aan de Wet dieren.

Bijlage 2. Kaart waarnemingen vleermuizen

legenda

- Vleermuizen
- Gewone dwergvleermuis
- Foeragerend
- ♂ Sociale roep
- ♂ Roepend
- Andere waarnemingen
- 🏠 Zomerverblijfplaats in gebouw
- 🏠 Kraamverblijfplaats in gebouw
- 🏠 Paarverblijfplaats in gebouw
- Laatvlieger
- Foeragerend
- Andere waarnemingen
- Ruige dwergvleermuis
- Foeragerend
- Watervleermuis
- Foeragerend
- Territorium
- Plangebieden

Waarnemingen van vleermuizen in het plangebied. De waarnemingen stellen geen exact aantal individuen voor.

Opdrachtgever: Gemeente Krimpenerwaard
Projectnummer: 21189
Datum: 26.11.2021

Regelink
Ecologie & Landschap

0 10 20 30 40 m

